

Kronika

KIS-CELL — ahová a Hollós Matyas Társaság tagjai rendezték első kirándulásukat — érdekes színhelye a régi, sőt legrégebb Buda történelmi és történelmi ós Budavára a mai várhegyen, ifjabb város Pestnél, hiszen csak a tatárjárás után emelt itt erősséget hazánk újraépítője, IV. Béla király. Ellenben már a magyar királyság első idejében a mai Ó-Buda területéhez fűződnek az események. Itt volt a legrégebb királyi vár, melynek pontos helyére nézve még megoszlanak a vélemények. Anonymus már említést tesz *Budváráról*, de keletkezéséről és alapítójáról nincsenek biztos adataink. Állítólag az óbudai prépostság vára volt itt, mások szerint az Árpádok építették itt királyi várat. Häufiger két várat különböztet meg, az egyik Budvár, a hajdani Etelvár, mely a mai Kis-Cell dombján, a mostani trinitarius kolostor helyén állott, a másik I. Lajos király székhelye, az ujlaki u. n. Királyhalmon, melynek helyét a Határ-, Pacsirtamező-, Szőlő- és Viador-utcák által határolt feltűnően kerek háztömb jelöli. Mátyás király első neje, Katalin is lakott még benne, majd Hunyadi János özvegye, Szilágyi Erzsébet és Beatrix királyné is, aki 1483-ban ujjáépíttette. E „királynői” várat azután a törökök dúlták fel a XVI. században, mikor Új-Budavárat is megszállták. Wenzel Budai Regestáiban viszont Budavárat és Etelvárat két különböző helynek vitatja, lévén Etelvár Ó-Buda, Budavár pedig a mai Ujlak, melyben már az Árpádok alatt ily nevű vár létezett. Rupp — a történelmi okmányok egybevetése után — ragaszkodik ahoz a felfogáshoz, hogy a királyi vár a kis-celli kolostor dombján emelkedett, ahogy csak később került a budai prépostság birtokába, akiknek költségén azután ujjáépült. Nevezetessége volt, hogy királyaink a negyven napi böjt alatt ide vonultak vissza ájtatoskodni a nyilvánosság zaja elől. Amíg a hely multját homály borítja, tény az, hogy a jelenlegi Schmidt Miksa muzeális műbutorainak raktárául szolgáló épületet a Zichy grófok emeltették rezidenciául, a Szent-háromságról nevezett, a török háborúk után a foglyok kiváltására alakult és a Zichyek bőkezűségéből Óbudára telepített szerzetes-rend számára. A régi máriacelli kápolnát bucsujáráhelyül 1724-ben építtette vásonkeői gróf Zichy Péter, majd özvegye, néhai Bercsényi Zsuzsanna, 1738-ban kijelöli a mai kolostor-épület és templom helyét és barokk izlésben megépíti az épületeket. A templomot, melynek hajója ma emeletekre tagoltan be van építve, melynek tornyai hiányzanak s csak alsó részük tagozása árulja el létezésüket, 1733-ban szentelték fel

nagy ünnepek közepe. Sűrűn látogatott bucsujáráhely volt ez, a híres máriacelli bucsuhely mintájára, de II. József eltörölve a szerzetes-rendeket, 1784-ben a trinitarius kolostort is lezáratta. A kegyképoltárának angyalszobrai a Malom-utcai római katolikus templomba kerültek, melyet ugyancsak a Zichyek, Óbuda urai építtettek. A kis-celli kolostor 1786-ban a katonai kincstár tulajdonába került és sokáig ruinaraktárul szolgált. Csak ujabban bírja Schmidt Miksa, aki azt nagy-értékű muzeális berendezésével együtt, végrendeletileg a székesfővárosra hagyományozta.

A Zichyek gondoskodásának sok más szép emléke is áll még a XVIII. századból Óbudán. A már említett Malom-utcai templomot Gróf Zichy Miklós építtette 1749-ben, egy még az Árpádok idejéből itt állott régi templom helyén, amelyről annyit tudunk, hogy a XIV. század közepén Nagy Lajos neje, Erzsébet, restauráltatott. A templom előtt áll *Szent Florián és Szent János szobrokat* is 1740-ben a Zichyek állították.

Áll még a Zichyek *ősi barokk kastélya is*, a katonai ruhatár épület udvarán. Mint egy elátkozott kastély őrzi titkát régi fényes napoknak. Hajdan előkelő park övezte, most rideg eráris raktárépület falai zárják el tekintetünk elől az aquincum köveiből emelt szép palotát. Régi kápolnáját is a Hajógyár-utca felől még felismerhetjük barokk oromfalát.

A Zichyek áldozatkészségének köszöni létét a Florián-téri *pestis-emlék is*. Ez oltárszerű, szép kompozícióban három fogadalmi szent szoborból áll, amelyek együvé kerülésének adatai ismeretlenek. Borromaeusi Szent Károly szobrát Zichy Miklós emeltette a döghalál szerencsés elmulásáért 1740—42-ben; Szent Florián szobrát, alighanem a budai nagy tűzvész után, ugyancsak Zichy Miklós fogadalmából özvegye, Berényi Erzsébet 1758-ban, míg Szent Fülöp szobrát 1763-ban állíttatja a család amiért Óbuda népét egy földrengés következményeitől megóvta. A Zichy és Berényi címekkel ékes emlékmű hatása azonban csonka, mert talapzata, fájdalom, a tér feltöltése folytán mélyen a mai térszín alá került. Itt említjük meg, hogy a kiscelli trinitarius kolostor kertjében álló szép Hermes-szobor Huber József pesti szobrász műve 1827-ből, amelyet Schmidt Miksa rekonstruáltatott. *Dr. Lechner Jenő.*

COGNAC

Gróf Keglevich Pál

Központi iroda

Budapest, IV, Bécsi-utca 5

TÓTH LAJOS

URI ÉS NŐI DIVAT, VÁSZN

ÉS FEHÉRNEMÜKERESKEDŐ

BUDAPEST, I. KRISZTINA-

KÖRUT 34. TELEFON 168-27

DOBOZGYÁR

Scheer Gyula Béla

-0- Budapest, -0-
I. ker., Verpeléti-ut 15

Kiránduló helyek

ÜDÜLŐ OTTHON

SVÁBHEGYEN Benlakó és bejáró üdülők részére. Kitiűnő ellátás, I. Költő-utca 1. tej, hizókura, napfürdő.
Városkúti megálló. TULAJDONOS: FENYVESINÉ HOLLÁNDER ARANKA.

GELLÉRTHEGYI KIOSZR

(a Citadella alatt)

az előkelő közönség közkedvelt találkozó helye.

Árnyas, hűs terrasz.

Idillikus kilátás Pest és Buda szépségeire.

Elsőrangú elismert

kitűnő magyar konyha.

Fajborok, frissen csapolt sör.

Elsőrangú cigányzene.

A nagyérdemű közönség szíves látogatását kéri

MITTL SZ. FERENC
tulajdonos.

MILIS "BÉLAKERT"

Elsőragu hideg és melegkonyha. Kitiűnő borok. Naponta cigányzene.

Közvetlenül az 59. számú villamos megállóhely mellett.

Kettős, fedett tekepálya.

Park vendéglő és étterem

I., NÉMETVÖLGYI-UT 42.

Elsőrangú

nyári kiránduló

és szórakozó hely

Kitiűnő borok. Állandó friss sör, valamint hideg és meleg ételek.

ÜZONNA!

Külön termek társaságok részére.

Tulajdonos: HIESZ SÁNDOR az Opera étterem volt főszakácsa.

Tulajdonos: RITKA, Budapest, Schuz Gusztáv MINT A I., Pauler-u. 3

Nagyterasz! A krizinaváros központjában! FEHÉR HOLLÓ vendéglő kitűnő házikosztja és mérsékelt árai.

Rózsadombon

Eszter- és Vérhalom-utca sarkán (Áldás-utca folytatása) kerthelyiséget megnyitottam. — Vasár- és ünnepnap zene. Csütörtökön polgári estély Budapest közönségének kedven találkozójáé! Tóth F.-né vendéglős

Hívvősvölgyi végállomástól 2 pernyi séta a SÁRKÁNY

KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM.

Elsőrangú distingvált kirándulóhely. Kitiűnő konyha. Naponta Kolompár Kiss Bandi cigányzenekara és Lendvay József xilophon művész hangversenyez.

Császárfürdő

dunaparti parkvendéglőjében naponta

KATONAZENE

magyar-francia konyha. — WIRTH JENŐ

Hívvősvölgyi végállomás. RESTAURANT = BALÁZS = VENDÉGLŐ KOCZÉ LACI muzsikál.

SVÁBHEGYI VADÁSZTANYA-VENDÉGLŐ

Idillikus kiránduló és szórakozóhely a fogaskerekű végállomásánál. A budai közönség közismert találkozóhelye. Vasárnaponként báli mulatságok. Elsőrangú hideg és meleg ételek, fajborok. Friss sör, állandó cigányzene és fuvószenekar. Tulajdonos: ÉLŐ ANDOR.

VENDÉGLŐ-ÁTVÉTEL!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a budai

NAGYPIPA VENDÉGLŐT

II. ker., Margit-körut 20. szám

Krajczár János urtól átvettük és azt folyó évi július 13-án kedden, ujonnan átalakítva megnyitottuk. — Midőn e körülményt bátrák vagyunk a n. é. közönség szíves tudomására adni, egyben tudatjuk, hogy elsőrendű alföldi magyar házi konyhát is bevezettünk. — Elsőrendű magyar fajborok. — Szalon sör az első magyar részvényserfőzdeiből

Estéknél a zenét BOBULA JÓZSEF közkedvelt schrammel zenekara szolgáltatja

ORBULOW M. és LEBEDA G. tulajdonosok

Hívvősvölgyi nagyrét

Marth vendéglő

A nagyközönség legkellemesebb nyári szórakozó helye. Kitiűnő magyar konyha, fajborok, csapolt friss sör.

Elsőrangú cigányzene!

Tulajdonos: MARTH MIHÁLY.

Pál Jánosné

Elsőrangú hideg és meleg ételek. Legjobb borok. Állandóan frissen csapolt sör. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás

vendéglője a SVÁBHEGYEN MÁRTONHEGYI-UT 7.

Svábhegyi Nagyszálló

a fogaskerekű vasut végállomásával szemben.

A főváros

legszebb

klimatikus

üdülőhelye.

Egész éven át nyitva. Elismert kitűnő konyha. Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

özv. Schlögl Józsefné

Telefon: 45-02, 46-72.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI

II., Corvin-tér. Bejárát az Iskola-utcai fronton

MEGNYILTAK.

Budán ismert jóízű magyar konyhát és kitűnő borait a m. t. budai közönség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.

JÄGER IGNÁC a budai régi "Zöld hordó" volt vendéglőse.